

Arvutimaailm 8/02

29. september 2002 - 0:00 Autor: [AM](#)

Poliitika

Keeletehnoloogia maailmas ja Eestis
Haldur Õim

Maaailm ja Eesti koos sellega liigub infoühiskonna suunas. Muu hulgas tähendab see, et info, eriti tekstidena esitatud info, läbib arvutitöötluse. See tähendab omakorda, et peavad olema tekste töötlevad programmid, mis ei ole lihtsalt tekstide vahendajad, vaid ka tekste teisendavad programmid, alates nt õigekirja- ja grammatikakorrektoorigest kuni sisuliselt olulise info väljaselekteerimise (infootsing, automaatne sisukokkuvõtete genereerimine jms) ja tõlkimiseni.

Kas eesti keelel on infoühiskonnas tulevikku?

Meelis Mihkla

„Keeled, millel puudub infotehnoloogiategi, hakkavad 21. sajandil tasapisi välja surema.” Microsofti poolt levitatav müüt

Mis kasu on keeleteadusel keeletehnoloogiast

Ülle Viks

Olen mitmel korral kogenud, et inimeste arusaamine keeletehnoloogia (KT) suhetest muude valdkondadega võib olla väga mitmesugune. Näiteks KTalaste väitekirjade kaitsmistel on ikka ja jälle kerkinud küsimus, miks on need tööd just sellesse kaitsmisnõukokku saadetud, olgu see siis informaatika või keeleteaduse nõukogu. Sama lugu on nende ametkondadega, kes raha jagavad: ükski neist ei taha keeletehnoloogiat omaks pidada.

Eesti keele korpused ja arvutileksikonid — mis on olemas ja mida veel vaja on

Kadri Muischnek, Heili Orav

Keeleusk ja tehnoloogiahullus

Heiki–Jaan Kaalep

Meile, eestlastele, meeldivad mõned müüdid. Nt müüt, et eestlased on keeleusku. Ja müüt, et eestlased on tehnoloogiahullud.

Mida teeb võro rahvuslane Operaga?

Lauri Linnamäe

Võrokestes on läbi aegade kõvad mehed olnud. Töötavad omamoodi, räägivad omamoodi ja tagatipuks kasutavad ka arvutit omamoodi. Üleüldse, mida sa arvaks, kui näiteks veebibrauserit avades vaataks sulle vastu nupuriba, kus kirjas Juhtkäsoq, Kaehus, Kipõnimõkiri? (Y– ja q–tähed ja ülakomad võrokeelses tekstis tulevad Võru Instituudis 1990–ndate algul välja töötatud võro keele kirjaviisist.) On see ungari, udmurdi või uruguai? Vale puha, hoopis kodune ugrimugri värk. Võrumaa mees Jüva Sullõv (ehk ristinimega Sulev Iva) sisustab oma aega sellega, et tõlgib arvutitarkvara võro keelde.

Aktorium — voolumõõtjad netti

Timo Lehtilä

Internet on parim meedia, pakkumaks pidevalt täienevate andmebaaside mitmekülgset ja ammendavat sõnastikuteenust. Ometigi on sellise sõnastikuteenuse ja osalt ka muu täppisinfo pakkumine Internetis üsnagi puudulik.

Õigus

Lepingutest IT valdkonnas

Eneken Tikk

IT valdkonnas kasutatavaid lepinguid on palju, seetõttu on näidislepingu koostamine peaaegu võimatu. Ka seaduste osas toimub Eestis praegu üleminek iganenud tsiviilkoodeksilt tänapäevasele ja küllaltki keerukale võlaõigusseadusele, millega kaasneb hulk uusi õigusnõudeid. Seega lepingupool, kes tunneb seadusi paremini, asetub lepingulistest suhetes eelisolukorda vähem informeeritud poolega võrreldes ning lepingu jaoks vajalik tasakaalustatud õigusseade võib kalduda ühe osalise kasuks.

Andmete riskiasutus

Priit F. Lillemaa

Kuuldavasti asub Eestis tegutsema nn e–valitsuse akadeemia, mis peaks hakkama õpetama endise idabloki maade valitsusametnikele „e–valitsemise” kunsti. Julgusest teisi õpetama asuda võib välja lugeda veendumuse, et meie enda IKT–valdkond on korraldatud igati optimaalselt ja otstarbekalt.

Ajalugu

Arvutiviiruste ajalugu —

„muinasajast” tänapäevani 3

Võrgud

Traadita Internet — see on imelihtne

Tarmo Teder

Minu nooruses, mis polnudki nii väga ammu, olid olemas raamatud (kahtlustan, et isegi sari), mille nimedeks olid näiteks „Televiisor — see on imelihtne”, „Fotograafia — see on imelihtne”. Võimalik, et selliseid kirjatükke oli rohkemgi, kuid need kaks on mul hästi meeles. Just nendele raamatutele mõeldes alustangi ma oma tänast kirjatööd, istudes kaunil päeval maja ees, kusjuures minu laptop arvuti kasutab traadita võrku. Selles artiklis valgustan natuke wireless'i köögipoolt, räägin lähemalt, mida on vaja selle looma kodustamiseks ja

kuidas teda meie rõõmuks tööle panna. Samuti püüan anda mingit elementaarset ülevaadet saada olevatest kliendiseadmetest ja paari sõnaga puudutan ka AP'sid (Access Pointe).

Internet

Digitaalsest lõhest infokihistumiseni uurimistemaatika kaardistades
Pille Vengerfeldt

Riistvara

Räägime mälust
Veiko Tamm

Alles äsja saime teada, et arvutimaailma tehnoloogid on meid üllatanud järjekordse uue mälutüübiga — DDR400. Ja tulemas on neid veelgi, lisaks juba olemasolevale kirjule valikule. Kuidas selles segaduses orienteeruda, mida valida, mida ja kus kasutatakse — seda püüamegi artiklis vaadelda nii lühidalt ja selgelt, kui see õnnestub.

ATI Radeon 9700 Pro —
pall on nVidia väravas
Veiko Tamm

Kui hoidsin esimest korda käes Radeon 9700 Pro kiibiga videokaarti, siis esimene mõte mis pähe tuli, oli — kas tõesti see tagasihoidliku välimusega kaart ongi uus Liider? Testimise käigus igasugused kahtlused hajusid ning asendusid aukartuse ja respektiga.

Tarkvara

Lokaliseerimise võlu ja valu 3.
Mõned kriitikavastused
Arvi Tavast

Eelmises osas oli juttu tõlketehnilistest ja organisatsioonilistest probleemidest, mis lokaliseeritud toote kvaliteeti võivad mõjutada. Seekord vaatame, mis konkreetselt ei meeldi inimestele, kellele eestikeelne Office XP ja Windows XP ei meeldi. Nagu selgub, ei kattu need mittemeeldimised kuigivõrd tõlke tegelike vigadega, vaid viitavad pigem „üksikutele veel esinevatele puudustele” kooli emakeeleõpetuse rõhuasetustes ja emotsioonide liigsele domineerimisele analüütilise mõistuse üle.

Rakendustarkvara

Uut pilditöötlustes —
Adobe Photoshop 7.0 CE
Piret Frey

Photoshop on vana teada-tuntud pilditöötlusprogramm, millega saavad muretult tööd teha nii algajad kui professionaalid — kasutades programmi võimalusi kahtlemata väga erinevas ulatuses. 1987. aastal Thomas Knolli poolt alustatud projekt, mis esmakordselt Photoshopi nime all (versioon 1.0) 1990. aasta veebruaris turule saabus, on nüüd jõudnud oma seitsmenda „väljalaskeni”. Mida uut siis seekord?

ACID Pro 4.0
Allan Voog

Uurides, mida muusikaprogrammide valdkonnas hiljuti toimunud, tuleb tõdeda, et ei midagi kapitaalselt uut. Põhiliselt hakkavad silma vanade tuntud progede värsked versioonid ja edasiarendused. Seekordsesse tutvustusse valisin ACID Pro 4.0

OP süsteemid

Kuidas võidelda halluse vastu?
Mark Fisch

Nüüd, kui suvised remonditööd on seljataga ja värvilõhn hajunud, tasuks ette võtta ka arvuti „remontimine”. Ma ei pea aga silmas seda, et peaks riistvara parandama või operatsioonisüsteemi uuesti installeerima. Kui suvel said seinad uue tapeedi ja põrand uue värvkatte, siis võiks ka tavapärase halli Windowsiga midagi ette võtta, et alanud morn sügis talutavam tunduks.

Mac OS X.2 Jaguar —
omapärane operatsioonisüsteem
Margus Sootla

Võib julgelt öelda, et Mac OS X on omapärane operatsioonisüsteem. Olgugi, et ta baseerub UNIXi-laadsele Mach kernelile, on Apple'i insenerid loobunud X Windows graafilisest keskkonnast. Selle asemele on loodud täiesti uus graafilise kasutajaliidese tasand nimega Aqua.

Varia

USA-s keelatakse arvutite surnuaiad
Tõnu Vare

Arvuti võidab üha kindlamat kohta maailmas ja praegu teatud määral takerdunud arengut pidurdab jätkuvalt vaid rahanappus (suuremas osas maailmas, nagu ka Eestis).

Nokia 7650
Heiti Kender

See oli aastal 2001, kui ma esimest korda nägin, milline näeb 7650 välja ning mis on tema oletatavad võimalused. Peale seda, kuni 2002. a augustini ei maganud ma korralikult. Nagu aru saate, on mul Nokiaste vastu nõrkus. Samas ei ole see ehk pimestanud mind ning ma valin endiselt funktsionaalsuse üle disaini.

Magellani põlvkondade vahetus

Enn Veenpere

Firma Thales Navigation on toomas turule uut laiatarbe GPS-ide sarja Magellan SporTrak (SporTrak, SporTrak Map ja SporTrak Pro), mis hakkavad asendama tuntud ja väga populaarseks saanud mudeleid 315, 320 ja MAP 330. Hetkel on võimalik osta nii vanu kui ka uusi mudeleid, hiljem kaovad varasemad müügilt. Vaatame, mida uut pakuvad värsked mudelid, eelkõige odavam SporTraki baasvariant. Magellanide maaletooja Alfa GPS oli meeleldi valmis ühe neist testida andma.

Mängud

Sissejuhatuseks

Lauri Jürisoo

Sellel, kui sandisti võib minna, ei ole piire (Hane'i seadus)

Uudised

Lauri Jürisoo

Alone in the Dark 4

Kaimar Palts

Mis tunne on üksinda pimedas toas viibida, mäletavad kõik lapsepõlvest. Mis tunne on igavese öö saarel viibida, saad teada Alone in the Darki neljandast osast. Võib ainult hoiatada, et sellest ei saa sinu meeldivaim kogemus, õige mitmes mõttes.

Syberia

Kaimar Palts

Tere tulemast paika, mis toob maakera kuklapoolelt ja kosmilistest kaugustest üsna kodumaa külje alla. Syberia pakub küüti reisiks läbi unise Euroopa.

The Thing

Mart Redi

Mitte just suure meediakäraga ilmunud The Thing jättis esiotsa järjekordse filmiklassika seljas ratsutava mittemidagiütleva märuli mulje. Ent ometi on tagasihoidlikusse pakendisse peidetud soliidne järg John Carpenteri samanimelisele ulme-õudusfilmile.

Mafia: The City of Lost Heaven

Lauri Jürisoo

Missioonidel põhinev märuliseiklus, mis üritab kõik lahedad gängsterifilmid üheks mahlakaks interaktiivse meelelahutuse käkiks pressida, ja saab sellega hakkama ka. Tommy on lihtne taksojuht, kes üritab eluga suurlinna tänavatel tasapisi toime tulla... kuni ta 1930. sügisel juhuslikku Kaabudega Meeste arveteõiendamisse tõmmatakse. Ta üritab asjade positiivset külge näha, töö on ju töö, tõustes don Salieri „õukonnas” ruttu üsna tähtsale kohale.

Juhtkiri

Eesti keel on tähtis

Jaan Vare

Ma kohtun igal hommikul eestikeelse operatsioonisüsteemi eestikeelse tervitusega, mu meiliklient on eestikeelne, kontoritarkvara, mida ma iga päev kasutan, on eestikeelne. Selles ei ole mitte midagi imelikku, sest ma elan Eestis.

- [AM arhiiv](#)